

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. V. Romana divisonis hæreditatis. Successio testamentaria inter nepotes ex duobus fratribus in numero inæquali, quia nempe ex uno fratre sint tres, vel quatuor, & ex altero unus, vel duo, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

placatur pullus, quem jam haberet; Nihilominus id convenire deberet solum illis hæredibus sanguinis, qui habent etiam qualitatem hæreditariam, & non aliis ex deductis locis citatis de *emphyt. & de fideicommissis*. Et his stantibus tunc respondi, quod existentia dictarum fœminarum obstare non deberet, dum ipse tanquam excludatur à Statuto, atque efficitur extranea, qualitatem hæreditariam non habebant.

Verum deinde, maturius reflectendo, contrarium probabilius videbatur, ex verisimili Partium voluntate desumpta ex qualitate personarum, earumque loquendi modo prædicto, quo attentio substantia veritatis esse videbatur, ut ista esset species concessionis ad tertiam generationem, comprehensa persona generantis, id est Pompei patris constitutis primam, Berardelli filii constitutis secundam, & filiorum Berardelli constitutis tertiam, considerando hæredes in genere id est filios ac universam generationem, cum contrahentibus utpote idiotis non congrueret ista subtilitates, ideòque rectè intrare observabam veram, ac antè omnia à Judicibus præ oculis habendam propositionem, ut in omnibus humanis actibus, non cortex, & formula verborum, sed substantia veritatis, ac verisimilis voluntatis attendi debeat, ut ferè in omni materia nimium frequenter (fortè usque ad fastidium, nunquam tamen superflue, ac inutiliter) advertitur, quoniam est propositio in foro, ædum utilis, sed præcisè necessaria.

ROMANA

DIVISIONIS HÆREDITATIS

INTER

HÆREDES ANTONINI
DE ANGELIS

Responsum pro veritate.

Successio testamentaria inter nepotes ex duobus fratribus in numero inæquali, quia nempe ex uno fratre sint tres, vel quatuor, & ex altero unus, vel duo, an debeat esse in capita, vel in stirpes.

SUMMARIUM.

- F** Acti series.
 1 Scripser testamenti est bonus interpret.
 2 Quomodo indagandum, an hæredes sint vocati in capita, vel in stirpes.
 3 Agitur de ista questione in casu dubio, expenduntur opiniones, & dantur distinctiones pro decisione.
 4 De eadem questione in concessione emphyteutica remissivè.

DISC. V.

In testamento, quod lingua materna, crasso ac rudistilo cujusdam Religiosi, condidit Antonius de Angelis, instituit plures ex uno fratre prædefuncto nepotes, quorum unum primogenitum sibi cognitum proprio nomine appellavit, alios verò expressit sub nomine collectivo

fratrum dicti instituti, seu filiorum fratris defuncti, deindeque cum nova periodo concepta per dictionem, *Item*, instituit in solidum cum eis alterum nomine proprio, seu appellativo, qui ex altero pariter prædefuncto fratre solus erat superstes, undè propterea orta extrajudiciali controversia inter eos, super dictæ successiois modo, an scilicet esse deberet in stirpes, vel in capita, de super pro veritate concorditer per utramque partem consultus.

Respondi in primis adhibendas esse diligencias in facto, ex cuius circumstantiis desumi posset expressa, vel conjecturata testatoris voluntas, quæ omnem dirimeret questionem, tam cum Religioso scriptore testamenti, quem DD. dicunt opportunum ambiguae voluntatis interpretem *Mantic. de 2 conjectur. lib. 3. tit. 1. nu. 33. Rovii pragmat. 2. de Notar. numer. 20. & sapius sub tit. de fideicommissis. & sub altero de testamentis*; Quam etiam in indagandis verbis, quæ testator antè, vel post testamentum dicere solitus esset, ac etiam inspiciendo statum dictorum nepotum, an scilicet illi, qui erant plures, de bonis magis provisi essent, itaut ad adæquandam fortunam, voluerit uni soli relinquere id, quod pluribus relinquebat, sive an erga istum urgeret aliqua ratio majoris dilectionis, ac majoris meriti; Et in summa inquirendo substantiam verisimilis voluntatis, potius quam formulam verborum; Potissimè dum agebatur de testamento condito per virum idiotam, atque extenso per inexpertum Religiosum, vim ac efficaciam verborum, seu diversa orationis non callentem.

Quatenus autem hæc omnia deficerent, adeo ut versaremur in casu merè ambiguo, cum solis regulis juris decidendo; Advertēbam articulum esse aded dubium, ut *Rota in Clusina hæreditatis coram Merlino inter suas decis. 570. alias 180. par. 6. rec. ob votorum discordantiam capere non poterit resolutionem, undè propterea illa decisio continet potius discursum opinionum hinc inde; Quod enim successio debeat esse in stirpes, urgent textus, qui videntur expressi in l. interdum, & l. Titius fundi, ff. de hæred. instit. l. plane 1. §. 1. ff. de legat. 1. l. Sempronius, §. finali, ff. de usufructu legato, in quibus disponitur, ut vocatis aliquibus per nomen collectivum, alia verò persona per nomen proprium, quælibet vocatio constituere dicatur unum corpus, ideòque tanta sit portio omnium contentorum in prima, quanta illa unius, & post alios per eos deductos habetur apud *Laderch. cons. 18. numer. 2. Giovagn. cons. 23. numer. 1. lib. 1. & alios, de quibus apud Merlin. dicta decis. 570. numer. 1. cum sequen. & habetur pluries actum sub tit. de jurepatr. in qua materia frequenter istæ controversiæ contingunt.**

Econversò autem, ut esse debeat in capita, urget ratio resultans ex ordine intellectæ successiois, qui juxta magis communem, ac hodiè receptam opinionem *Azzonis* contra *Accursum* inter plures fratrum prædefunctorum filios ob cessantem necessitatem representationis cum patruo, est in capita ex deductis in hujus causæ decisionibus infra allegandis, ac etiam *decis. 600. par. 5. rec. Prat. obser. 11. & passim*, cum præsumptio sit, testatorem voluisse se conformare cum ordine prædicto; Atque in dicta *Clusina* post editum dictum discursum, de quo dicta *decis. 570. Merlin. alias decis. 180. par. 6. rec.* juxta hanc secundam opinionem ex dicta potissimum ratione capta fuit resolutio, ut liquet ex *decision. ejusdem Merlin. 631. alias 278. par. 6. rec. confirmata etiam coram Panz. irolo decis. 238. par. 7.* Undè propterea cum in Curia magna

De LUCA
de
testamentis
et ceteris
CIVILIBUS

fit Rotæ auctoritas, nimiumque vigeat usus pragmaticus procedendi cum decisionibus, eis simpliciter acquiescendo, non indagando casus, vel rationis diversitatem, hinc dicebam quod ubi ad forum controversia deduceretur, probabiliores essent partes volentium succedere in capita.

Verum quia superius allegata jura pro successione in stirpes videntur nimis urgentia & clara, unde propterea induci non poteram ad determinatè respondendum pro dicta successione in capita, stante præsertim mea consuetudine, (sive bona, sive mala,) non de facili acquiescendi decisionibus & auctoritatibus; Hinc ponderabam, quod dicta decisio prodierat ex facti particularibus circumstantiis, ob quas, vota aliàs in puncto juris discordantia in eam devenerunt sententiam; Dictæ autem circumstantiæ in præsentem non concurrerant, idèdque non poterat exindè constitui regula generalis eicicumque casui applicabilis, sed potius ex allegatis juribus constituenda videtur regula in contrarium pro successione in stirpes, quoties ut supra, per duas orationes, seu vocationes separatas, vel etiam per unicam orationem, continentem tamen duos diversos vocandi modos, unum scilicet per nomen collectivum, alterum verò per appellativum, dispositio concepta est.

Dicta verò regula limitanda venit, ex diversa testantis voluntate ex conjecturis, aliisque circumstantiis desumenda, ob receptissimam, ac perpetuè præ oculis habendam propositionem attendendi magis substantiam voluntatis, quam formulas, & figuras verborum, ut constat factum esse per Rotam in allegata decis. 631. Merlini, in qua consideratum fuit; Primò, quod institutio hæredum concepta erat, cum uno, eodemque verborum contextu, sub uno verbo utramque vocationem regente; Secundò, quia ibi aderat clausula pro aequali rata & portione, quo casu satis urgere videtur textus in eadem l. interdum supra allegata, ut latè exornat Gio. vagn. dicto cons. 24. Tertid, quod omnes nepotes vocati fuerunt nominibus propriis, unde propterea non urgebat ratio diversi, seu discretivi modi vocandi, quo concurrente ibi admittitur, ut regula sit in contrarium pro successione in stirpes; Quartò, quia in quibusdam prælegatis, testator aperte ejus voluntatem declaraverat, ut partiri deberent in capita; Et demùm clariùs, quia constabat ex aliis facti circumstantiis de majori testatoris dilectione ergà duos nepotes ex uno fratre, quam ergà alterum, quia minùs dilectus ita remaneret magis privilegiatus, idèdque dicta decisio fuit magis ex facto, quam ex jure, in cujus simplicibus terminis assiliter potius videtur successio in stirpes.

In hac igitur facti specie prædictæ circumstantiæ cessabant, vel saltem non justificabantur, atque attenda littera, seu verbali contextura testamenti, potius videbamur esse in casu opposito; Tum quia utraque vocatio concepta erat per separatas orationes à distinctis verbis rectas, Tum fortius ob dictam discretivam, quod una vocatio esset collectiva, & altera appellativa; Solùmque aliquam diffiultatem inferre videbantur illa verba, *In solidum con li sudetti*; Cum enim verbum, *In solidum*, importet totum in singulis ex deductis per Barbof. claus. 72. hinc desumi videtur, quod testator constituere nolisset diversa corpora, vel facere diversas partes hæreditatis, sed vocare omnes pariformiter & eodem modo, perindè, ac si dixisset, *æqualiter seu æquis portionibus*, quoniam licet textus in dicta litterarum consideret verba

proximè relata, nihilominùs sufficerent æquipollentia, quæ eundem sensum habeant, ut plene Gio. vagn. ubi supra; Verùm è conversò ponderabam, quod ista verba utpotè æquipollentia, & adinstar, esse non possunt majoris efficaciz, & operationis, quam si expressè diceretur *æquè*, seu *pro æquali*, & tamen ista nequè sufficerent, quoties vocationes conceptæ essent per orationes separatas, & fortius ubi cum dicta discretiva, ut liquet ex eisdem decisionibus coram Merlin.

Hinc proindè casus me tenebat ancipitem, quoniam juris regulæ me cogebant ad respondendum pro successione in stirpes, præsertim, quia in intellecta successione nequè absolutum, ac à jure expressè determinatum est illam esse diverso modo, cum id solùm proveniat à quadam magis recepta, sed satis controversa opinione; Et è contrà, stante mihi cognita qualitate testatoris, quodquæ rudi & crasso modo, testamentum à simplici, ac inexperito Religioso conceptum esset, naturalis discursus magis impellebat ad respondendum pro æqualitate inter omnes; Ideoque concludendo dicebam, ut adhiberi deberent diligentia prædictæ, quodque forsitan factum dirimeret difficultatem; Eis verò non suffragantibus, ut tunc casus esset aliqua concordia dignus, per quam nepos unicus non haberet integram medietatem juxta concessionem in stirpes, minùsque solam virilem juxta concessionem in capita; Et de successione plurium nepotum in capita in concessionem emphyteutica habetur actum sub rit. de emphyteusi. disc. 17. ibique deducta ad rem conferunt

JANUEN. HÆREDITATIS PRO STEPHANO FRANZONO.

Responsum pro veritate.

An æqualitas ordinata per testatorem inter hæredes per quotas, cesset per subsequutam assignationem, quam testator in codicillis uni cohæredi faciat, Vel potius assignatio censetur facta, ut cedere debeat in propriam quotam.

SUMMARY M.

- 1 **F**acti series.
- 2 **V**t assignatio facta hæredi importet prælegatum.
- 3 **C**ontrarium ubi est expressa quota, seu portio.
- 4 **P**lus credunt homines habere in bonis, quam habeant.
- 5 **D**atur auctoritas specialis, vel similis.
- 6 **A**d quid prosit assignatio.
- 7 **A**demptio, seu mutatio voluntatis non præsumitur.
- 8 **P**ræsumptio est pro æqualitate.
- 9 **Q**uomodo generalitates attendenda veniunt.
- 10 **R**espondetur ad conclusionem, de qua n. 2.

DISC.